

J.K.M. Aps, M. De Bruyne,
R. Jacobs, et al (red.)
Het tandheelkundig jaar 2016
Houten: Bohn Stafleu Van
Loghum, 2015
312 blz., geïll. € 99,00
ISBN 978 90 368 0888 0

Tandheelkundig jaar 2016

Inmiddels is het 'Tandheelkundig jaar' een beproefd concept geworden: het bundelen van recent tandheelkundig onderzoek van auteurs uit Vlaanderen en Nederland. De uitgave van het jaar 2016 is er ook weer in geslaagd een interessante mix van onderwerpen aan te bieden. De 21 artikelen laten zien dat de wetenschap die zich bezighoudt met onderwerpen binnen en rondom de tandheelkunde en aan de tandheelkunde grenzende wetenschappen in het afgelopen jaar niet stil heeft gezeten. Dit jaar zijn onderwerpen uit de mondziekten, kaak- en aangezichtschirurgie, de prothetiek en de sociale tandheelkunde wat meer vertegenwoordigd; al zijn dit zeker niet de enige.

Zo is een hoofdstuk gewijd aan lawaai- blootstelling in de tandartspraktijk en de daarbij mogelijk optredende gehoorschade (tandartsen lopen meer risico op het ontwikkelen van lawaaislechthotheid dan andere medische zorgverleners) en is er ook aandacht voor een in Nederland vaak gebruikt lokaal anestheticum (articaïne) en de neurotoxiciteit die dit met zich

mee kan brengen. Op basis van retrospectieve onderzoeken zou kunnen worden gesuggereerd dat de kans op paresthesie bij het gebruik van een 4% articaïne-oplossing (de meest frequent gebruikte dosis in de Nederlandse tandartspraktijk) groter is dan bij het gebruik van andere lokale anesthetica. Resultaten van *in vitro*-onderzoeken en dierexperimenten ondersteunen deze observatie echter niet; het geeft wel aanleiding tot vervolgonderzoek. Wellicht geen schokkende conclusie, maar wel degelijk relevant voor de tandarts-algemeen practicus.

In een andere interessante bijdrage wordt cariës en tanderosie beschreven vanuit het perspectief van de diëtië. Voor iedere leeftijdsgroep alsmede enkele specifieke groepen (bijvoorbeeld sporters, mensen met eetstoornissen en zwangeren) worden aandachtspunten besproken en specifieke adviezen gegeven.

De artikelen in dit boek zijn helder en goed leesbaar geschreven en rijkelijk voorzien van mooie afbeeldingen. Een aanrader voor mondzorgverleners - al dan niet in opleiding - in het Nederlandse taalgebied.

Dosisvermindering in orthodontische radiologie

R.C. Hoogeveen
Dose reduction in orthodontic
radiology
Amsterdam: Vrije Universiteit, 2016
108 blz., geïll.
ISBN 978 94 6169 833 9

Het rechtvaardigen van röntgenopnamen en toepassen van het ALARA-principe zijn 2 welbekende maatregelen in het kader van stralingsbescherming. Gezien de discussie over de meerwaarde van laterale cephalografieën nog niet is beslecht, maar laterale cephalografieën wel een onderdeel vormen van de dagelijkse orthodontische praktijk, heeft Reinier Hoogeveen in een promotieonderzoek methoden onderzocht om tot dosisvermindering van röntgenstraling bij deze opnamen te komen.

Een nieuwe soort beschermer wordt voorgesteld, de ACC (Anatomically-formed Cranial Collimator), die de regio boven de schedelbasis afschermt en zo de oppervlakte van het gebied dat wordt bestraald met 30% doet afnemen. Ook wordt een innovatieve beschermer van de schildklier, een van de meest stralingsgevoelige organen van het hoofd-halsgebied, de CTP (Cephalographic Thyroid Protector) voorgesteld. De meerwaarde van beide nieuwe beschermers is dat de nadelen van de vorige generaties teniet worden gedaan. De diagnostische informatie gaat bijna niet, of zeer uitzonderlijk, verloren en de nekwervels worden ondanks bescherming van

de schildklier afgebeeld wat analyse van de groei nog steeds toelaat. Gecombineerd leveren de ACC en CTP een dosisreductie van bijna 60% op ten opzichte van de gemiddelde stralingsdosis van een cephalogram en neemt de dosis voor de schildklier met 85% af. Hierbij wordt ook rekening gehouden met eventuele meetfouten en wordt voor dit probleem een oplossing met behulp van softwaresimulatie gepresenteerd.

De auteur is de economische realiteit van de praktijk ook niet uit de weg gegaan. In zijn proefschrift beschrijft hij ook de kosten-batenanalyse die hij heeft uitgevoerd voor 3 stralingsmethoden. Op een wetenschappelijk gefundeerde manier blijkt hieruit dat de aanschaf van de voorgestelde beschermers kosteneffectief is voor de gemiddelde orthodontiepraktijk.

Het proefschrift is vlot en aangenaam geschreven en aan de hand van passende illustraties wordt de inhoud verder verduidelijkt. Indien opgepikt door de orthodontische gemeenschap zouden deze handige en dichtbij-de-praktijk staande innovaties een wezenlijke bijdrage kunnen leveren aan een veiligere en betere orthodontie.